

INDEX CHRONOLOGICUS

1786

1786-ban kezdték el építeni II. József (kalapos király) uralkodása alatt az Újépület (Neugebäude) hatalmas épületkomplexumot az akkori Pest városfalán kívül, amely 100 éves fennállása során hasonló jellegre tett szert a magyar köztudatban, mint a franciák körében a párizsi Bastilles.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

1861

augusztus 21-én BEREGSZÁSZI Sándor debreceni diák tűzoltó tűzoltás közben hősi halált halt, ő az első dokumentált tűzoltó hősi halott.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

1881

április 11. Ezen a napon nyert szentesítést a Magyar Királyi Fővárosi Állami Rendőrség végleges államosításáról szóló 1881/XXI.tc., melyet az országgyűlés mindkét házában 1881. április 12-én hirdettek ki. A fővárosi rendőrséget első ízben 1872-ben államosították ideiglenes jelleggel a fővárosról szóló 1872/XXXVI.tc. Buda-Pest fővárosi törvényhatóság alakításáról és rendezéséről című törvény részeként.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

1898

1898-ban kezdték el a mai budapesti Szabadság térnél nagyobb területet elfoglaló úgynevezett Újépület (Neugebäude) épületsopornak a bontását.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

1920

június 4-én a trianoni békediktátum aláírására 1920. június 4.-én 16. 15. perckor került sor a Grand-Trianon kastély nagytermében, amelyet a magyar törvények közé az „1921/XXXIII.tc. az Észak Amerikai Egyesült Államokkal, a Brit Birodalommal, Franciaországgal, Olaszországgal és Japánnal, továbbá Belgiummal, Kínával, Kubával, Görögországgal, Nikaraguával, Panamával, Lengyelországgal, Portugáliával, Romániával, a Szerb-Horvát-Szlovén Állammal, Sziámmal és Cseh- Szlovákiával 1920. évi június hó 4. napján a Trianonban kötött békeszerződés becikkelyezéséről” című törvény emelt be.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

1921

1921-ben budapesti szabadság téren felállították az irredenta szoborcsoportot, melyet 1945-ben lebontottak.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

1930

1930-ban állították fel a budapesti Szabadság téren a domborművel ellátott díszkutat.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

október 4-én nyitotta meg kapuit a Magyar Királyi Pénzügyőr Múzeum a budapesti Fiumei út 6. szám alatt elhelyezkedő pénzügyőr laktanyában. A múzeum létrehozója BITTERMANN Béla pénzügyőr felügyelő volt.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

1932

1932-ben állították fel „A magyar fájdalom szobrát”-t a magyar revíziós törekvések angol patrónusának Lord Sidney Harold Harmsworth ROTHERMERE-nek az ajándékát. Az alkotás másodpéldánya Debrecenbe került, eredetijét 1948-tól 1967-ig a Margit szigeti Palatinus strand főbejáratához helyezték, majd onnan áttelepítették a Balfi fürdőhelyre.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

1934

1934-ben állították fel a budapesti Szabadság téren az 1849. évi Újépületi vértanúk emlékművét. A műalkotást 1940-ben Kassára szállították, helyére a most is ott álló bronzedényt helyezték.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

1938

november 2-án első bécsi döntés, amely Nyitra kivételével visszacsatolta a Felvidék és Kárpátalja 11 927 km² nagyságú magyar lakta területét. (1938/XXXIV.tc. a Magyar Szent Koronához visszacsatolt felvidéki területeknek az országgal egyesítéséről.)

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

1940

augusztus 30. a második bécsi döntés, amellyel a 43 104 km² nagyságú Észak-Erdélyt visszacsatolták. (1940/XXVI.tc. a román uralom alól felszabadult keleti és erdélyi országrészeknek a Magyar Szent Koronához visszacsatolásáról és az országgal egyesítéséről.) Ekkor Magyarország területe 160 000 km², lakosainak száma pedig 13 000 000 millió fő volt.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

1945

február 13-án a szovjet haderő csapatai elfoglalták Budapestet.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

május 1-én felavatták a budapesti Szabadság téren a szovjet hősi emlékművet, melyet 1946-ban domborművekkel is egészítettek.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

1948

1948-ban az önkormányzati és vállalati tűzoltóságokból létrehozták az állami tűzoltóság országos szervezetét.

BÉRKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

1968

augusztus 20. A Varsói Szerződés csapatai — csapatgyakorlatnak álcázott „Duna hadművelet” keretében — 23⁰⁰ óra-
kor kezdték el Csehszlovákia megszállását, melynek során az államhatárt különböző helyeken minimális eltéréssel lépték át. A csapatok érkezése előtt 15-30 perccel a helyi határőr alakulatoknak a túloldali határőrizeti erőket le kellett fegyverezniük.

FÖRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „*1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.*” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „*1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.*” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

október 16-án Csehszlovákia és Szovjetunió között szerződés jött létre a szovjet csapatok csehszlovák területen való ideiglenes tartózkodásának feltételeiről.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „*1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.*” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

1995

március 6-án lépett hatályba — amikor a szerződést megerősítő okiratait kicserélték Moszkvában — a Magyar Köztársaság és az Oroszországi Szovjet Szövetségi Szocialista Köztársaság között 1991. XII. 6-án kötött egyezmény, amely a baráti kapcsolatokról és az együttműködésről szólt.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

2014

július 20-án a budapesti Szabadság téren felállították a német megszállás áldozatainak emlékművét.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.